

REPUBLIKA HRVATSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE
Z A G R E B

Broj: Rev-194/2022-2

REPUBLIKA HRVATSKA
R J E Š E N J E

Vrhovni sud Republike Hrvatske, u vijeću sastavljenom od sudaca Renate Šantek, predsjednice vijeća, Željka Šarića, člana vijeća i suca izvjestitelja, dr. sc. Ante Perkušića, člana vijeća, Željka Pajalića, člana vijeća i mr. sc. Igora Periša, člana vijeća, u pravnoj stvari tužitelja MARAVIĆ-INŽENJERING I KONSTRUKCIJE d.o.o., OIB 46065399883, Nedelišće, Livadarska 53, kojeg zastupa punomoćnik mr. Marijan Petrić, odvjetnik u Varaždinu, protiv 1. tuženika MARKO LAPAINE, OIB 65665757475, Varaždin, Supilova 50a, te 2. tuženika CROATIA OSIGURANJE d.d., OIB 26187994862, Zagreb, Miramarska 22, Filijala Varaždin, Kapucinski trg 14, radi naknade štete, odlučujući o reviziji tužitelja protiv presude Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske poslovni broj PŽ-2268/2017-4 od 10. rujna 2019., kojom je preinačena presuda Trgovačkog suda u Varaždinu poslovni broj P-508/2012-33 od 23. prosinca 2016., u sjednici održanoj 6. ožujka 2024.,

r i j e š i o j e :

I. Prihvaća se revizija tužitelja, ukida presuda Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske poslovni broj PŽ-2268/2017-4 od 10. rujna 2019., te se predmet vraća drugostupanjskom sudu na ponovno suđenje.

II. O troškovima revizijskog postupka odlučit će se u konačnoj odluci.

Obrazloženje

1. Pobijanom drugostupanjskom presudom preinačena je prvostupanjska presuda u točki I. izreke i u dijelu točke III. izreke kojim je naloženo tuženicima naknaditi tužitelju trošak parničnog postupka u iznosu od 71.025,00 kn i suđeno je:

"1. Odbija se tužbeni zahtjev koji glasi:

"I/ Prvo tuženik MARKO LAPAINE iz Varaždina, Supilova 50a, OIB: 65665757475 i drugo tuženik CROATIA OSIGURANJE d.d. Zagreb, Miramarska br. 22, Filijala Varaždin, OIB: 26187994862, dužni su solidarno isplatiti tužitelju MARAVIĆ INŽENJERING I KONSTRUKCIJE d.o.o. iz Nedelišća, Livadarska 53,

OIB: 46065399883, na ime naknade štete iznos od 655.129,00 kuna (slovima: šestopedesetpettisućastodvadesetdevet kuna), zajedno s pripadajućom zakonskom zateznom kamatom tekućom od 24. travnja 2015., pa do 31. srpnja 2015. po stopi od 15% godišnje, a od 1. kolovoza 2015., pa do isplate, po stopi koja se određuje za svako polugodište uvećanjem prosječne kamatne stope na stanja kredita odobrenih na razdoblje dulje od godine dana nefinancijskim trgovačkim društvima izračunate za referentno razdoblje koje prethodi tekućem polugodištu za pet postotnih poena, s time da obveza drugo tuženika ne može prelaziti ukupan iznos od 1.500.000,00 kuna.“

2. Odbija se zahtjev tužitelja za naknadu parničnog troška u daljnjem iznosu od 71.025,00 kn (sedamdesetjednatisućadvadesetpet kuna)."

II. Nalaže se tužitelju naknaditi drugotuženiku Croatia osiguranje d.d trošak parničnog postupka u iznosu od 11.250,00 kn (jedanaesttisućadvjestopedeset kuna), u roku od osam dana."

2. Ovaj sud je rješenjem broj Revd 1971/2020-2 od 26. svibnja 2021. tužitelju dopustio podnošenje revizije protiv presude Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske poslovni broj PŽ-2268/2017-4 od 10. rujna 2019. zbog pravnog pitanja:

„Radi li se o predvidivoj obvezi stečajne mase, s osnove ostalih obveza stečajne mase, na isplatu dosuđenih parničnih troškova vjerovniku, u situaciji kada je stečajni upravitelj preuzeo parnicu stečajnog dužnika, a nije osigurao sredstva za isplatu tih troškova, u smislu čl. 28. st. 4. u vezi čl. 87. st. 1. toč. 1. i čl. 87.a st. 1. i 2. Stečajnog zakona („Narodne novine“ broj 44/96, 29/99, 129/00, 123/03, 82/06, 116/10, 25/12, 133/12 i 45/13) i je li u tom kontekstu pravilno pravno shvaćanje drugostupanjskog suda u pogledu (ne)postojanja pretpostavki za odgovornost stečajnog upravitelja za naknadu štete (osobito protupravnosti i uzročne veze) te o trenutku dospjeća vjerovnikove tražbine?“

3. Postupajući po navedenom dopuštenju, protiv citirane odluke tužitelj je podnio reviziju pozivom na odredbu čl. 382. Zakona o parničnom postupku ("Narodne novine", broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 84/08, 123/08, 57/11, 25/13, 89/14, 70/19 - dalje: ZPP) zbog pravnog pitanja u odnosu na koje je dopuštena.

4. Prvotuženik je u odgovoru na reviziju predložio odbiti je kao neosnovanu. Drugotuženik nije odgovorio na reviziju.

5. Revizija je osnovana.

6. Pozivom na odredbu iz čl. 391. st. 1. ZPP revizijski sud ispitao je pobijanu presudu samo u dijelu u kojem je revizija dopuštena i samo zbog pitanja zbog kojeg je dopuštena.

7. Predmet spora je zahtjev tužitelja za naknadu štete protiv prvotuženika kao stečajnog upravitelja koji je u stečajnom postupku propustio rezervirati sredstva za predvidive troškove parničnog postupka povodom tužbe stečajnog dužnika

(Autobusni prijevoz Tours d.o.o. Čakovec) protiv ovdje tužitelja radi utvrđenja ništetnosti kupoprodajnog ugovora, odnosno poboynosti kupoprodajnog ugovora, te po protutužbi ovdje tužitelja protiv stečajnog dužnika radi izdavanja tabularne isprave, kao i zahtjev protiv drugotuženika kao njegovog osiguratelja u smislu odredbe čl. 28. st. 6. Stečajnog zakona („Narodne novine“ broj: 44/96, 29/99, 129/00, 123/03, 82/06, 116/10, 25/12, 133/12 i 45/13; dalje: SZ).

8. Drugostupanjski sud je preinačio prvostupanjsku presudu i odbio tužbeni zahtjev jer:

- u konkretnom slučaju nema uzročne veze između eventualnih propusta stečajnog upravitelja i štete koju je pretrpio tužitelj u vidu nemogućnosti naplate troškova parničnog postupka u predmetu Trgovačkog suda u Varaždinu poslovni broj P-711/2009,

- je stečajni postupak nad stečajnim dužnikom Autobusni prijevoz Tours d.o.o. u stečaju, obustavljen i zaključen rješenjem Trgovačkog suda u Varaždinu poslovni broj St-17/2009-284 od 19. prosinca 2011. (list 145. do 147. spisa) na temelju odredaba članka 203. stavaka 1. i 4. SZ,

- tužiteljevi parnični troškovi iz postupka pred Trgovačkim sudom u Varaždinu pod poslovnim brojem P-711/2009, a koji se odnose na troškove nastale nakon otvaranja stečajnog postupka nad dužnikom Autobusni prijevoz Tours d.o.o. u stečaju, Čakovec ulaze u obveze stečajne mase (članka 85. stavak 1. SZ-a) i to u ostale obveze stečajne mase (članak 87. stavak 1. točka 1. SZ-a), a koji troškovi se kao i ostale obveze stečajne mase namiruju redom kojim one dospijevaju,

- je u konkretnom slučaju tužiteljeva tražbina parničnih troškova nastalih u postupku pred Trgovačkim sudom u Varaždinu poslovni broj P-711/2009 dospjela tek pravomoćnošću prvostupanjske presude i protekom paricijskog roka za ispunjenje tužiteljeve tražbine,

- sud prvog stupnja nije utvrđivao kada je ova tužiteljeva tražbina dospjela, ali iz stanja spisa je vidljivo da je prvostupanjska presuda Trgovačkog suda u Varaždinu poslovni broj P-711/2009-36 od 19. siječnja 2010., kojom je tužitelju dosuđen parnični trošak u iznosu od 730.202,00 kn potvrđena presudom Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske poslovni broj PŽ-3911/2013-7 od 13. siječnja 2015., a zbog čega je dospijeće tužiteljeve tražbine nastupilo u 2015. godini tj. nakon što je obustavljen i zaključen stečajni postupak zbog nedostatnosti stečajne mase za pokriće troškova stečajnog postupka,

- stečajna masa, u konkretnom slučaju, nije bila dostatna niti za namirenje troškova stečajnog postupka, a kamoli ostalih obveza stečajne mase, pa stečajni upravitelj nije niti mogao rezervirati sredstva za tužitelja kada nije mogao niti namiriti troškove stečajnog postupka, a što proizlazi iz odluke stečajnog suda da se stečajni postupak obustavi i zaključi na temelju odredbe članka 203. stavka 1. SZ-a,

- s obzirom na to da je stečajna masa bila nedostatna za pokriće troškova stečajnog postupka, a što među strankama i nije prijeporno budući da tužitelj upravo i tuži za naknadu štete jer nije bilo dovoljno sredstava za namirenje troškova parničnog postupka, za koji troškovi ulaze u obveze stečajne mase, nema niti protupravnosti zbog toga što stečajni upravitelj nije rezervirao sredstva za predvidive troškove parničnog postupka, a niti postoji uzročno posljedična veza između navodnog propusta stečajnog upravitelja u rezervaciji sredstava i nastanka štete tužitelju. To stoga što s obzirom na dinamiku dospijeća obveza stečajne mase,

stečajni upravitelj uopće nije mogao rezervirati sredstva za predvidive troškove parničnog postupka budući da su ranije dospijevale druge obveze stečajne mase, a koje su na temelju odredbe članka 85. stavka 2. SZ-a došle ranije u red namirenja,

- stečajni upravitelj nije mogao ne preuzeti parnični postupak pred Trgovačkim sudom u Varaždinu pod poslovnim brojem P-711/2009, jer se radi o parnici koja je počela teći prije nego što je otvoren stečajni postupak nad stečajnim dužnikom i to po tužbi stečajnog dužnika radi utvrđenja ništetnosti i poboynosti ugovora,

- osim toga, stečajni upravitelj u vrijeme preuzimanja parnice nije mogao predvidjeti da stečajna masa neće biti dostatna za njezino ispunjenje, jer ne samo što je smatrao da će uspjeti u parnici već je sukladno odluci odbora vjerovnika od 31. srpnja 2009. odlučeno o nastavku poslovanja, a zbog čega se moglo očekivati da će biti dovoljno sredstava za namirenje troškova stečajne mase i dijela prijavljenih tražbina stečajnih vjerovnika. Tužitelj ničim nije učinio vjerojatnim da je stečajni upravitelj mogao predvidjeti da stečajna masa neće biti dostatna za njezino ispunjenje, dok iz stanja spisa proizlazi da stečajni upravitelj nije mogao predvidjeti da stečajna masa neće biti dostatna za njezino ispunjenje

- niti visina utužene štete nije pravilno utvrđena, jer se presuđeni iznos parničnog troška treba umanjiti za iznos koji ne predstavlja obveze stečajne mase, već potraživanje tužitelja kao stečajnog vjerovnika (troškovi koji su tužitelji nastali prije otvaranja stečajnog postupka), a i za iznos od 73.000,00 kn koji je u stečajnom postupku predviđen za isplatu na ime tužiteljevih troškova tog parničnog postupka.

9. Prvostupanjski sud je pak u obrazloženju svoje presude posebno naglasio kako je na temelju nalaza i mišljenja sudskog vještaka utvrdio da "ukoliko se uzme u obzir činjenica da je iznos utuženih troškova u parnici poslovni broj P-711/09. u visini od 730.202,00 kuna postala predvidiva obveza stečajne mase dana 19. siječnja 2010., kada je donijeta predmetna prvostupanjska presuda, da tada proizlazi da su se mogla osigurati navedena novčana sredstva jer iz stanja poslovnog računa stečajnog dužnika proizlazi da je u razdoblju 19. siječnja 2010. do 2. lipnja 2011., u više navrata na predmetnom poslovnom računu bilo novčanih sredstava u iznosu većem od 730.202,00 kuna i to na dane 23. veljače 2010., 5. ožujka 2010., 27. svibnja 2010., 30. rujna 2010. i 6. listopada 2010. te je navedeni vještak naveo da je utvrdio kako je prvotuženik kao stečajni upravitelj u tim razdobljima vršio isplate pojedinih obveza stečajne mase s poslovnog računa stečajnog dužnika, te da je u razdoblju 14. srpnja 2009. do 2. lipnja 2011. zbroj isplata pojedinih obveza stečajne mase iznosio 14.871.879,31 kuna".

10. Ovdje mjerodavne zakonske odredbe glase:

"Stečajni upravitelj dužan je naknaditi štetu vjerovniku stečajne mase koju je ovaj pretrpio zbog neispunjenja obveze stečajne mase preuzete njegovom pravnom radnjom, osim ako stečajni upravitelj u vrijeme preuzimanja te obveze nije mogao predvidjeti da stečajna masa neće biti dostatna za njeno ispunjenje." (čl. 28. st. 4. SZ).

"Iz stečajne mase najprije se namiruju troškovi stečajnoga postupka i ostale obveze stečajne mase.

Obveze stečajne mase iz stavka 1. ovoga članka stečajni upravitelj namiriti će redom kojim one dospijevaju." (čl. 85. st. 1. i 2. SZ)

"Tijekom cijeloga postupka stečajni je upravitelj dužan voditi računa o tome da se iz stečajne mase osiguraju sredstva potrebna za namirenje predvidivih obveza stečajne mase, a prigodom isplate pojedinih obveza stečajne mase dužan je izdvojiti sredstva potrebna za pokriće onih takvih obveza za koje se osnovano može pretpostaviti da bi ih trebalo namiriti u budućnosti.

Prije zaključenja stečajnoga postupka stečajni će upravitelj, uz suglasnost stečajnoga suca, dio stečajne mase izdvojen u smislu odredbe stavka 1. ovoga članka položiti kod suca ili javnog bilježnika. Nakon zaključenja stečajnoga postupka o isplati iz položenog novca odlučuje stečajni sudac na temelju zahtjeva pojedinih vjerovnika stečajne mase vodeći računa o potrebi da se osiguraju odgovarajuća sredstva za isplatu onih vjerovnika koji za ostvarenje svojih tražbina još uvijek ne raspolažu ovršnom ispravom ili drugom valjanom pravnom osobom." (čl. 87.a st. 1. i 2. SZ).

11. Pogrešan je zaključak drugostupanjskog suda da "stečajni upravitelj uopće nije mogao rezervirati sredstva za predvidive troškove parničnog postupka budući da su ranije dospijevale druge obveze stečajne mase, a koje su na temelju odredbe članka 85. stavka 2. SZ-a došle ranije u red namirenja". Takvim tumačenjem drugostupanjski sud zapravo zanemaruje, u točki 10. ovoga obrazloženja, citiranu odredbu čl. 87.a st. 1. SZ, a prema kojoj je tijekom cijeloga postupka stečajni upravitelj dužan voditi računa o tome da se iz stečajne mase osiguraju sredstva potrebna za namirenje predvidivih obveza stečajne mase, a prigodom isplate pojedinih obveza stečajne mase dužan je izdvojiti sredstva potrebna za pokriće onih takvih obveza za koje se osnovano može pretpostaviti da bi ih trebalo namiriti u budućnosti.

12. Dakle, stečajni upravitelj ne može, primjenom čl. 85. st. 2. SZ, isplaćivati pojedine obveze stečajne mase ako istovremeno ne izdvoji sredstva potrebna za pokriće onih takvih obveza za koje se osnovano može pretpostaviti da bi ih trebalo namiriti u budućnosti. Prvotuženik kao stečajni upravitelj mogao je u trenutku preuzimanja te parnice predvidjeti kako će u slučaju gubitka parnice koja se vodila pred Trgovačkim sudom u Varaždinu pod poslovnim brojem P-711/2009, a što se u konačnici i dogodilo, morati snositi protivnoj strani parnične troškove barem u nekom iznosu, uzimajući pritom u obzir vrijednost predmeta toga spora i činjenicu da je protivna strana bila zastupana po punomoćniku – odvjetniku. Zato je drugostupanjski sud pogrešno postupio i kada je uspoređivao datume dospijea (a ne datume predvidivosti) predmetnih obveza s osnove parničnih troškova i datume dospijea ostalih obveza stečajne mase.

13. No, pogrešan je i zaključak drugostupanjskog suda da obveza naknade parničnih troškova dospijeva pravomoćnošću prvostupanjske presude i protekom paricijskog roka za ispunjenje tužiteljeve tražbine. Ona tada ne dospijeva nego postaje ovršna. Moglo bi se tvrditi da ona dospijeva (pod uvjetom da ta stranka uspije u parnici) nakon svake poduzete parnične radnje (npr. održanog ročišta), ali svakako najkasnije

dospijeva (uvjetno) donošenjem prvostupanjske presude, zbog čega uostalom stranka ima pravo tražiti i zakonske zatezne kamate na parnične troškove od toga dana. Međutim, kao što je već navedeno, u konkretnom slučaju nije odlučno kada je obveza s osnove predmetnih parničnih troškova u dijelu u kojemu oni čine obvezu stečajne mase dospjela nego kada je postala predvidiva, a to se svakako dogodilo najkasnije onoga dana kada je prvotuženik primio prvostupanjsku presudu od 19. siječnja 2010. donesenu u parnici koja se vodila pred Trgovačkim sudom u Varaždinu pod poslovnim brojem P-711/2009, kako je to pravilno ocijenio prvostupanjski sud. Osim toga, tužitelj je, kao vjerovnik stečajne mase, 11. ožujka 2010. u stečajnom postupku podnio zahtjev za rezervaciju iznosa od 575.671,00 kn iz stečajne mase, što prvotuženik kao stečajni upravitelj nije smio zanemariti i isplaćivati znatne novčane iznose nakon toga dana, a kako je to utvrdio prvostupanjski sud na način citiran u točki 9. ovoga obrazloženja.

14. I konačno, u odnosu na navode drugostupanjskog suda da "stečajni upravitelj u vrijeme preuzimanja parnice nije mogao predvidjeti da stečajna masa neće biti dostatna za njezino ispunjenje, jer ne samo što je smatrao da će uspjeti u parnici već je sukladno odluci odbora vjerovnika od 31. srpnja 2009. odlučeno o nastavku poslovanja, a zbog čega se moglo očekivati da će biti dovoljno sredstava za namirenje troškova stečajne mase i dijela prijavljenih tražbina stečajnih vjerovnika", valja dodati da iz stanja spisa proizlazi da je ta odluka donesena kratkoročno, do 18. kolovoza 2009., da je donesena na prijedlog prvotuženika kao stečajnog upravitelja i da se naknadno ispostavila pogrešnom (pa je 27. srpnja 2010. poslovanje obustavljeno), zbog čega je taj stečajni postupak, nakon što je imenovan novi stečajni upravitelj, jer su za to bile ispunjene zakonske pretpostavke (i ranije već zbog činjenica da je postojala ovdje utužena obveza), rješenjem stečajnog suda od 19. prosinca 2011., obustavljen i zaključen. S tim u vezi valja ukazati i na odredbu čl. 204. st. 1. SZ prema kojoj će stečajni upravitelj podnijeti prijavu stečajnom sucu o nedostatnosti stečajne mase i ako se može pretpostaviti da stečajna masa neće biti dostatna za ispunjenje ostalih postojećih obveza stečajne mase kad one dospiju.

15. Slijedom svega navedenog, odgovor na postavljeno pravno pitanje glasi:

„Radi se o predvidivoj obvezi stečajne mase, s osnove ostalih obveza stečajne mase, na isplatu dosuđenih parničnih troškova vjerovniku, u situaciji kada je stečajni upravitelj preuzeo parnicu stečajnog dužnika, a nije osigurao sredstva za isplatu tih troškova, u smislu čl. 28. st. 4. u vezi čl. 87. st. 1. toč. 1. i čl. 87.a st. 1. i 2. Stečajnog zakona („Narodne novine“ broj 44/96, 29/99, 129/00, 123/03, 82/06, 116/10, 25/12, 133/12 i 45/13) i u tom kontekstu nije pravilno pravno shvaćanje drugostupanjskog suda u pogledu nepostojanja pretpostavki za odgovornost stečajnog upravitelja za naknadu štete (osobito protupravnosti i uzročne veze) te o trenutku dospeljeća vjerovnikove tražbine.”

16. Zato je, primjenom čl. 395. st. 2. ZPP, odlučeno kao u izreci.

17. U ponovnom postupku drugostupanjski sud će, imajući u vidu sva pravna shvaćanja ovoga suda iz obrazloženja ovoga rješenja, donijeti novu, na zakonu osnovanu odluku.

18. Točka II. izreke utemeljena je na čl. 166. st. 3. ZPP.

Zagreb, 6. ožujka 2024.

Predsjednica vijeća
Renata Šantek

Broj zapisa: **9-30867-80a16**

Kontrolni broj: **0995f-144a9-51936**

Ovaj dokument je u digitalnom obliku elektronički potpisan sljedećim certifikatom:

CN=Renata Šantek, O=VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE, C=HR

Vjerodostojnost dokumenta možete provjeriti na sljedećoj web adresi:

<https://usluge.pravosudje.hr/provjera-vjerodostojnosti-dokumenta/>

unosom gore navedenog broja zapisa i kontrolnog broja dokumenta.

Provjeru možete napraviti i skeniranjem QR koda. Sustav će u oba slučaja prikazati izvornik ovog dokumenta.

Ukoliko je ovaj dokument identičan prikazanom izvorniku u digitalnom obliku, **Vrhovni sud Republike Hrvatske** potvrđuje vjerodostojnost dokumenta.